

REPUBLIKA KOSOVA
KANCELARIJA GENERALNOG REVIZORA

Br. Dokumenta: 22.13.1-2014-08

IZVEŠTAJ REVIZIJE
O FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA OPŠTINE ORAHOVAC
ZA GODINU ZAVRŠENU SA 31 DECEMBROM 2014 GODINE

Priština, Jun 2015

Kancelarija Generalnog Revizora obavlja revizije regularnosti i performansu. Generalni Revizor na Dužnosti upravlja sa Kancelarijom Generalnog Revizora, koja ima oko 145 zaposlenih. Generalni Revizor i Kancelarija Generalnog Revizora su nezavisni i certificira oko 90 Godišnjih Finansijskih Izveštaja svake godine, istovremeno obavljaju druge vrste revizija.

Naša je misija da doprinosimo pravilnom finansijskom upravljanju u javnoj administraciji. Mi ćemo izvršiti kvalitetne revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru i najboljim evropskim praksama. Mi ćemo izgraditi poverenje u pravilnom trošenju javnog novca. Mi ćemo odigrati aktivnu ulogu na obezbeđenju interesa poreskih obveznika i ostalih interesnih stranaka na povećanju javne odgovornosti.

Izveštaji proizvedeni od strane Kancelarije Generalnog Revizora na direktan način promovišu direktno odgovornost pošto one pružaju osnovu za držanje odgovornim menadžere svake budžetske organizacije.

Generalni Revizor na Dužnosti je odlučio za mišljenje revizije i izveštaj o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Opštine Orahovac na osnovu savetovanja sa Pomoćnikom Generalnog Revizora, Qerkin Morina, koji je nadgledao reviziju.

Izveštaj i izdato mišljenje su rezultat revizije sprovedene pod upravljanjem Direktora Revizije, Florim Beqiri, podržan od, Mehmet Mučaj (Vođa Tima), Faik Thaqi i Elvir Krasniqi (Članovi tima).

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug revizije i metodologija	8
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	10
3 Preporuke iz prethodne godine	13
4 Upravljanje.....	14
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane KGR	28
Dodatak II: Preporuke iz prethodne godine.....	31
Dodatak III: Odgovor Menadžmenta na Nalaze KGR	34

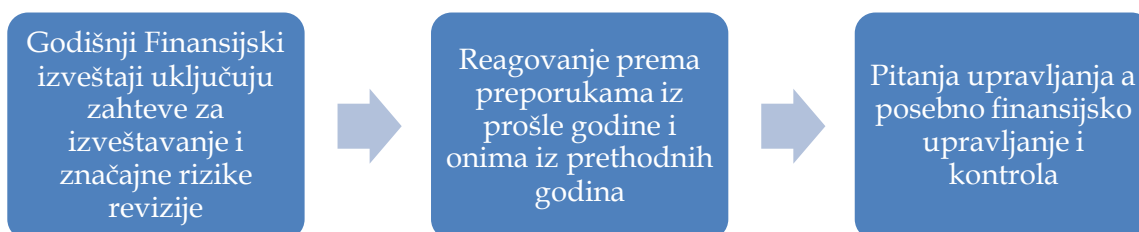
Opšti sažetak

Uvod

Ovaj izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa naše revizije godišnjih finansijskih izveštaja Opštine Orahovac, za 2014 godinu – koji određuje dato Mišljenje od strane Generalnog Revizora. Želeo bih da se zahvalim Predsedniku Opštine i njegovom osoblju, za njihovu pomoć tokom procesa revizije.

Pregled finansijskih izveštaja za 2014 godinu je preduzeta u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na Javnom Sektoru. Naš pristup je uključio testiranja i procedure za koje smo mislili da su potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup je predstavljen u Memorandumu Planiranja Revizije od 01.12.2014..

Naša revizija se fokusira na:

Nivo rada obavljenog od strane Kancelarije Generalnog Revizora za završavanje revizije za 2014 godinu, direktno odražava kvalitet unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta.

Mišljenje

Dodatak I objašnjava različite vrste mišljenja primenjenih od strane Kancelarije Generalnog Revizora.

Mišljenje Generalnog Revizora je:

Prema našem mišljenju finansijski izveštaji *predstavljaju pravilno i istinit prikaz* na svim materijalnim aspektima osim sledećih pitanja.

Opština je obavila pogrešnu klasifikaciju troškova gde je sa kategorije kapitalnih investicija platila za robe/usluge i subvencije iznos od 191,613€. Kapitalne Investicije su pre-cenjene za 191,613€, a zbog pogrešne klasifikacije Robe i usluge su pod-cenjene za isti iznos.

U Članu 13, Izveštaj o Izvršenju Budžeta- priliv i odliv gotovog novca (u koloni završnog budžeta) su pod-cenjani za 67,554€. Dalje donacije su u koloni izvršenje predstavljene u iznosu do 30,000€ a trebalo bi da budu 15,844€.

Isticanja Pitanja

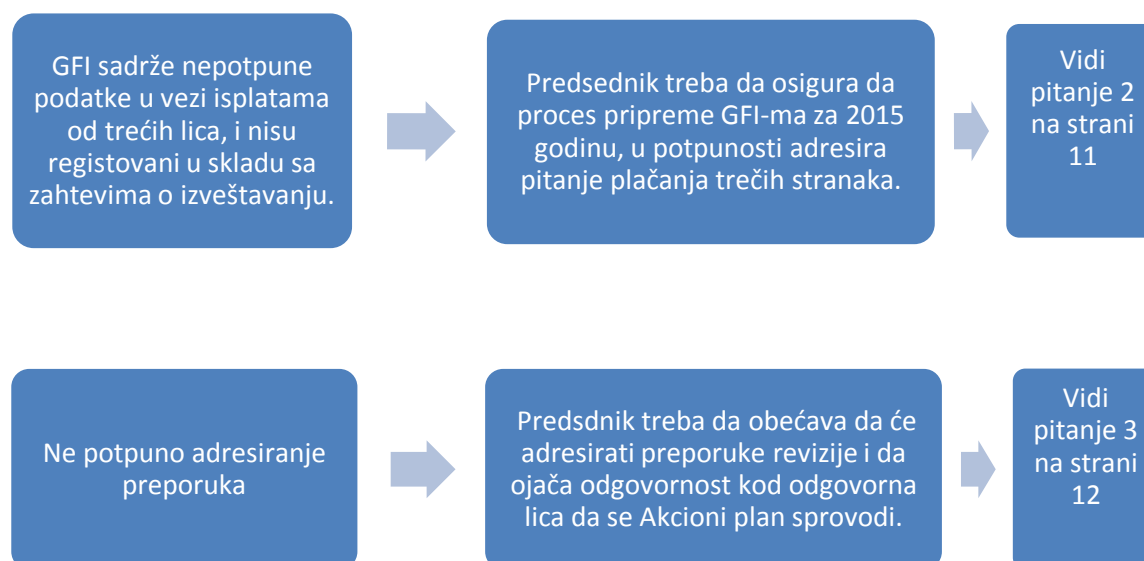
Hteli bi da skrenemo vašu pažnju da obelodanjivanje Registra Fiksne imovine nije potpuno verodostojan, jer računovodstveni registar ne sadrži 28 opštinskih vozila.

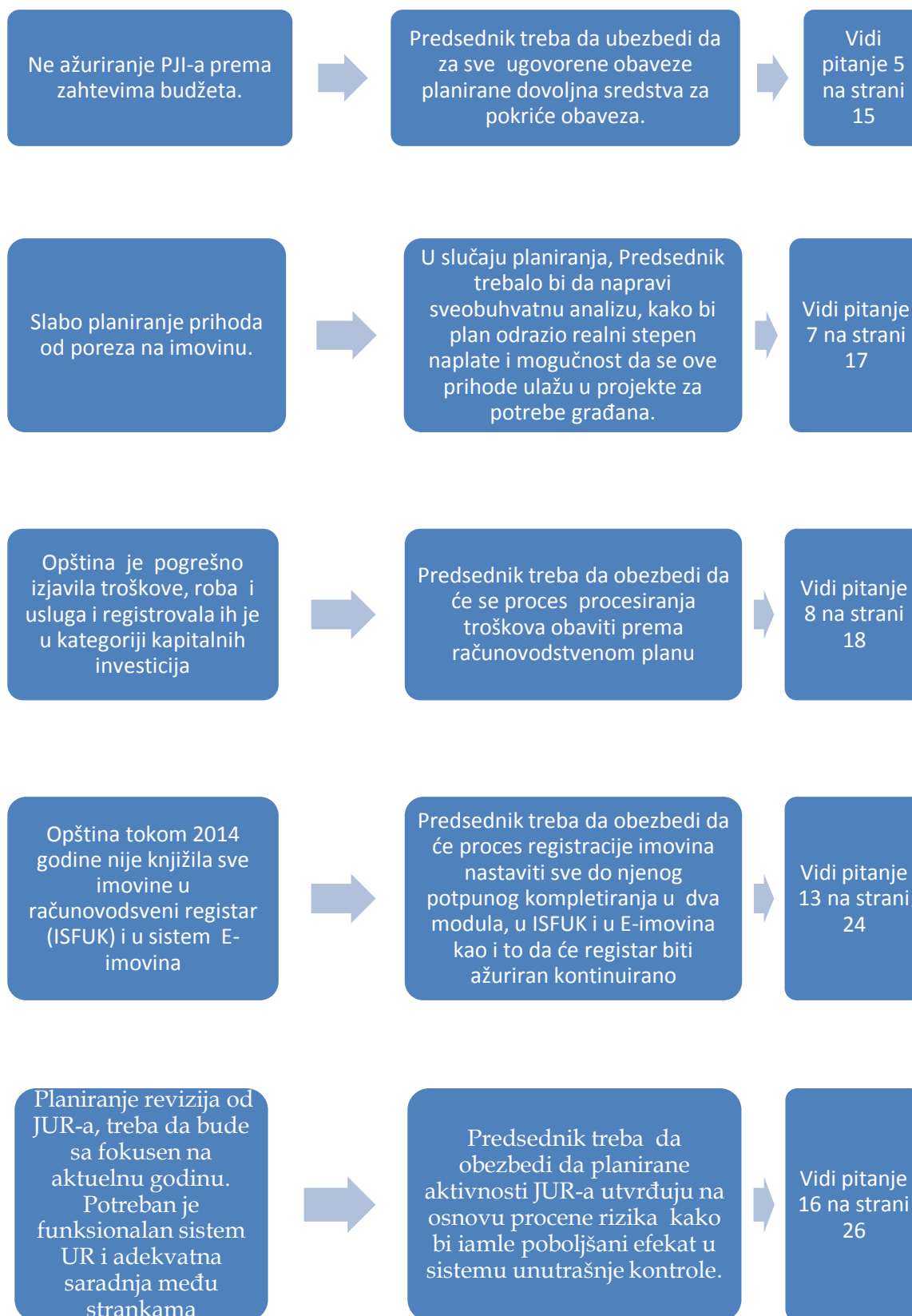
(MSVIR 200/1705: Kvalifikovano Mišljenje sa Isticanjem Pitanja).

Opšti zaključak

Menadžment opštine je dizajnirao sistem unutrašnje kontrole na zadovoljavajućem nivou iako je sistemu potreban povećani nadzor da bi se obezbedilo da unutrašnje kontrole deluju efektivno i efikasno.

Naši glavni zaključci i preporuke su:

Odgovor menadžmenta- revizija 2014

Detaljni nalazi i zaključci u ovom izveštaju su uzeti u obzir od strane Opštinskog Menadžmenta. Odgovori Menadžmenta u vezi sa pitanjima za koja se nismo složili su detaljno istaknuti u Dodatku III.

Mi smatramo kao izvršenim da će Predsednik:

- Raspravljati o Izveštaju revizije u Skupštini Opštine; i
- Da će tokom meseca januar/februar 2016 pokrenuti rasprave u Skupštini Opštine u vezi sa sprovođenjem Akcionog Plana o preporukama revizije, pre dostavljanja GFI 2015 pri Ministarstvu Finansija.

1 Delokrug revizije i metodologija

Odgovornost je menadžmenta opštine da pripremi godišnje finansijske izveštaje (GFI) prema Međunarodnim Standardima Revizije na Javnom Sektoru o "Finansijskom Izveštavanju na osnovu Računovodstva Gotovog Novca". Kancelarija Generalnog Revizora (KGR) je odgovorna za obavljanje revizije pravilnosti koja uključuje ispitivanje i procenu finansijskih izveštaja i drugih finansijskih podataka kao i da izrazi mišljenje:

- da li GFI pružaju pravilnu i istinitu sliku računa i finansijskih pitanja za period revizije;
- da li finansijski podaci, sistemi i transakcije su u skladu sa zakonima i uredbama na snazi;
- o prikladnosti funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i
- o svim pitanjima koja proističu ili se tiču revizije.

Mi smo istražili menadžerske kontrole, da bi odredili stepen do kojeg možemo se osloniti, za određivanje detaljnog testiranja, koji je potreban za obezbeđenje potrebnog nivoa dokaza, za podršku mišljenja Generalnog Revizora (GR). Aktivnosti upravljanja određuju i fokus naše revizije usklađenosti i revizije dobrog upravljanja koje nemaju direktan uticaj na mišljenje.

Naš pristup revizije je fokusiran na razumevanju i proceni preduzetih delovanja od strane menadžmenta za osiguranje finansijskog upravljanja i efektivne kontrole i rezultate od ovih akcija u efikasnom davanju kvalitetnih operacionalnih autputa. Primer takve aktivnosti može da bude nadzor preduzet od strane višeg menadžmenta ili operativne kontrole na nižem nivou. Mi smatramo da li su kontrole dizajnirane dobro, sprovedene su prema planu i funkcionišu na efektivan način. To zahteva jednu procenu struktura, procesa i linija odgovornosti prikazanih od strane menadžmenta, uključujući i ulogu Unutrašnje Revizije i Komiteta Revizije i unutrašnje kontrole sistema.

Donje sekcije pružaju jedan detaljniji sažetak naših revizorskih nalaza sa naglaskom na zapažanja i preporuke na svakoj oblasti pregleda. Jedna procena odgovora Menadžmenta prema preporukama koje su date u 2013 možete naći u Dodatku II.

U vezi sa potpunosti, mi smo uključili identifikovana pitanja tokom pred revizije tamo gde je to bilo relevantno. U fazi pred revizije mi nudimo savete u cilju da pomažemo preduzimanje adekvatnih akcija pre proizvodnje GFI-a i pre završne revizije.

Naši nalazi su definisani kao:

Visokog prioriteta - Pitanja koja mogu rezultirati na materijalne slabosti u unutrašnjoj kontroli i gde preduzeta akcija će pružiti mogućnost za poboljšanje efikasnosti i efektivnost unutrašnjih kontrola; i

Srednjeg prioriteta - Pitanja koja ne mogu rezultirati na materijalne slabosti, ali gde će preduzeta akcija pružiti mogućnost za poboljšanje efikasnosti i efektivnost unutrašnjih kontrola.

Nalazi koji se smatraju sa niskim prioritetom će se izveštavati posebno finansijskim osobljem.

Naše procedure su uključile jedan pregled unutrašnjih kontrola i sistema računovodstva i ostalih procedura samo do one mere koja se smatra potrebnom za efikasno izvršenje revizije. Nalazi revizije ne treba da se smatraju kao da predstavljaju jednu sveobuhvatnu izjavu svih slabosti koje postoje, ili svih poboljšanja koje mogu da se izvrše na sistemima i procedurama koje su funkcionisale.

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Opis

Naš pregled GFI uzima u obzir usklađenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija registrovanih u GFI. Mi takođe uzimamo u obzir izjavu koja je data od strane Predsednika opštine i Glavnog Finansijskog Službenika (GFS), za GFI koji se dostavljaju Vladi.

Izjava u vezi sa prikazivanjem GFI uključuje izvestan broj tvrdnji što se tiče usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru godišnjih finansijskih izveštaja. Izjave imaju za cilj da pružaju sigurnost za Vladu da sve relevantne informacije su pružene radi osiguranja da može se preduzeti jedna sveobuhvatna revizija.

Opšti zaključak

Naš opšti zaključak u vezi sa GFI-e je da su identifikovane neke greške kod predstavljanja završnog budžeta, pogrešne klasifikacije troškova, netačno registrovanje imovine dok što se tiče zahteva izveštavanja oni su ispunjeni.

2.1 Mišljenje revizije

Prema našem mišljenju finansijski izveštaji *predstavljaju pravilno i istinit prikaz* na svim materijalnim aspektima osim sledećih pitanja.

Opština je obavila pogrešnu klasifikaciju troškova gde je sa kategorije kapitalnih investicija platila za robe/usluge i subvencije iznos od 191,613€. Kapitalne Investicije su pre-cenjene za 191,613€, a zbog pogrešne klasifikacije Robe i usluge su pod-cenjene za isti iznos.

U Članu 13, Izveštaj o Izvršenju Budžeta- priliv i odliv gotovog novca (u koloni završnog budžeta) su pod-cenjani za 67,554€. Dalje donacije su u koloni izvršenje predstavljene u iznosu do 30,000€ a trebalo bi da budu 15,844€.

Isticanja Pitanja

Hteli bi da skrenemo vašu pažnju da obelodanjivanje Registra Fiksne imovine nije potpuno verodostojan, jer računovodstveni registar ne sadrži 28 opštinskih vozila.

(MSVIR 200/1705: Kvalifikovano Mišljenje sa Isticanjem Pitanja).

2.2 Značajni rizici u Godišnjim Finansijskim Izveštajima

Opis

Na našem memorandumu planiranja revizije, dostavljenog dana 01.12.2014, identifikovan je samo jedan značajan rizik vezano sa potpunosti i imovine i njihovom predstavljanju u GFI. U fazi pred revizije mi smo dali savet da imovine treba da se registruju u računovodstveni registar i na narednoj fazi revizije, primetili smo da opština još nije preuzela potrebne mere da bi upisala sve imovine u računovodstveni registar.

Identifikovani rizik

1 - Neregistrovanje svih imovina u vlasništvo Opštine u ISFUK, će rezultira sa materijalnom potcenjivanjem vrednosti imovina u GFI.

Odgovor i nalazi revizora

Mi smo procenili kontrole sprovedene od menadžmenta da se dokaže potpunost podataka imovine. U memorandumu pred revizije, mi smo dali savete menadžmentu za mere i akcije koje se trebaju preduzeti da bi se obezbedilo da vrednost imovina u GFI-ma bude tačna i potpuna. Međutim, identifikovani rizik je materijalizovan, jer Menadžment uprkos preduzetim akcijama u toku godine, nije uspeo da primeni neophodna poboljšanja u unutrašnjoj kontroli. Mi smo potvrdili da su vrednosti imovina koje su registrovane u GFI nepotpune, jer u ISFUK nisu registrovana 28 vozila i nekoliko opštinskih imovina.

Preporuka 1   **Prioritet visoki-** Predsednik treba da osnije komisiju predstavljenu od glavnih sektora opštine, u kojem sugerišemo i jednog službenika iz Opštinske Uprave Katastra, i da kompletira registraciju svih ne registrovanih imovina. Ova komisija treba da pripremi zbirni izveštaj, gde će se prijaviti rezultati registracije i eventualni izazovi i da ih predstavi menadžmentu. Ključnu ulogu u ovom procesu treba da ima službenik imovina, koji treba da obavi potrebne registracije, pružene od ove komisije u ISFUK. Sistematski proces nadgledanja se treba uraditi direktno od strane Predsednika Opštine.

2.3 Usklađenost sa GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Opis

Opština treba da izveštava u skladu sa određenim okvirom za izveštavanje. Ona je ispunila zahteve izveštavanja kao u nastavku:

- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br. 03/2013;
- Zahtevi ZUJFO br. 03/L-048;
- Da li su GFI predane u Ministarstvu Financija (MF) u blagovremenom roku;
- Da li su GFI potpisani od strane GAS-a i GFS-a;
- Da li su GFI urađene na albanskom jeziku; i
- Podnošenje redovne tromesečne izveštaje Skupštini Opštine i ministru Ministarstva Financija (MF) , tokom 2014 godine.

Opština je pripremila GFI u zakonskom roku i one su ih modifikovali i na dan 19.03.2015 i predane su u MF.

Pitanje 2 – Proces pripreme GFI- Prioritet visok

Nalaz U članu 13 Izveštaja i Izvršenja Budžeta- ulazak u gotovini, ulazak gotovog novca, u stubu završnog računa, prihode opština je predstavljala niže za 67,554€. Predstavljen iznos je bio 950,000€, a trebalo bi da bude 1,017,554€;

U članu 13 kod odliva gotovog novca u koloni završnog budžeta, Opština je predstavila iznos od 10,839,000€, dok završni budžet treba da bude 10,907,411€. Dakle imamo neslaganje od 68,411€;

Opština je i kod donacija u koloni izvršenja predstavila iznos od 30,000€ a trebalo bi da bude 15,844€; i

Učinjene neadekvatne klasifikacije troškova, gde iz kategorije kapitalnih investicija plaćene roba i usluga, i subvencije u iznosu od 191,613€.

Rizik Izjava predsednika i GFS nije potpuno verodostojna. Ne tačne predavljanje podataka u GFI i identifikovane greške na registrovanim iznosima dovodi do nesporazuma finansijskog pozicije opštine. Budžetski iznosi koji pogrešno predstavljeni u GFI i pogrešna klasifikacija troškova su bili materijalni i uticali su na kvalifikovanje mišljenja.

Preporuka 2 Predsednik treba da identifikuje razloge za loše navode u GFI i da obezbedi da procesi završnih pregleda od menadžmenta treba da se popravljaju u kada se predaju GFI-ma za 2015 godinu. Predsednik i GFS ne treba da potpišu izjave bez obezbeđivanja da su identifikovane i ispravljane greške, pre nego se GFI predaju u Vladi.

3 Preporuke iz prethodne godine

Opšti zaključak

Opština je blagovremeno predala plan za adresiranje preporuka iz prethodne godine. Međutim, jedan deo preporuka iz prethodne godine nije još uvek sproveden, ali traži se vremena do njihovog potpunog sprovođenja.

Opis

Naš izveštaj revizije GFI Opštine za 2013 godinu, je rezultirao sa 16 preporuka. Do kraja naše revizije za 2014 godinu, pet (5) preporuka su potpuno sprovedene, šest (6) su delimično sproveden, i pet (5) nisu još sprovedene. Za bolji opis preporuke i načina kako su one adresirane, pogledaj Dodatak II.

Pitanje 3 - Sprovođenje preporuka iz prethodne godine - Prioritet visoki

Rizik	Opština nije sprovela jedna broj njih samo neke od njih. Menadžment opštine nije sproveo formalne procese nadgledanja kako se sprovode preporuke. S obzirom da pitanja koja su naglašena tokom prethodne revizije nisu tretirane kako treba, mnoge greške i slabosti iz prethodne godine su ponovljene i u ovoj godini.
Rizik	Neuspeh u sprovođenju preporuka je rezultirao sa kontinuiranim slabostima u sistemu unutrašnje kontrole. Ovo je rezultirao sa: netačnim GFI; nepotpuno sprovođenje uredbe za dodelu subvencija, slabo upravljanje imovine, nabavka i slabe koristi od unutrašnje revizije.
Preporuka 3	Predsednik treba da obezbedi da akcioni plan se ne radi samo da bi popunili formalni zahtev koja proizilazi iz revizije, ali će da bude praktičan vodič za sprovođenju svih preporuka. Dokumentat kao takav, će da uspostavi praktični vremenski rok kao i odgovorna lica za sprovođenje aktivnosti, sa početnim fokusom na one od velike važnosti. Sprovođenje ovog plana treba da se nadgleda od predsednika, na redovnim osnovama.

4 Upravljanje

Opšti zaključak

Snažno upravljanje podržava efektivno planiranje, sprovođenje i praćenje aktivnosti opštine. U pogledu upravljanja identifikovane su značajne slabosti. Procedure planiranje budžeta su slabe i kao rezultat toga opština Orahovac za 2014 godinu nije blagovremeno usvojila budžet u Skupštini Opštine. Budžet 2014 godine je odobren u Skupštinu Opštine 26.02.2014. Budžet za 2014 godine je isti kao i budžet 2013 godine. Ne blagovremeno usvajanje budžeta u Skupštini Opštine vremenom povećava rizik da se kapitalni projekti ne obuhvaćaju u sledećem budžetu kao i da predviđeni fondovi prema kategorijama ne budu u skladu sa realnim potrebama.

Opština nije uradila samo-procenu i nije izradila plan za upravljanje rizikom.

Mi smo našli da kontrole nad procesima planiranja, budžetiranja i prihoda, nisu dobre i nisu analizirane na održiv način. Kontrola nad nekoliko trošenja u nekoliko oblasti, zahtevaju daljne popravljane na način da se sprečava da opština ima finansijske gubitke, slab vrednost za novac i neefikasno upravljanje projekata.

4.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Opis

Mi smo ispitali izvore budžetskih fondova za Opštinu Orahovac, troškove fondova prema ekonomskim kategorijama i naplaćene prihode. Više informacije su prikazane u doljim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova- izvršenje nad budžetom (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ¹	2014 Troškovi	2013 Troškovi	2012 Troškovi
Izvori fondova:	9,774,525	10,907,411	10,463,701	10,067,841	10,276,518
Grant Vlade -Budžet	8,824,525	9,691,929	9,530,093	9,148,202	9,061,614
Prenete sa prethodne godine ² -	0	168,163	166,113	188,362	333,620
Sopstveni prihodi ³	950,000	1,017,555	737,857	680,000	615,107
Spoljne donacije	0	29,764	29,638	51,277	266,177

Izvršni budžet je veći od početnog budžeta za 1,132,886€. Ovo povećanje je rezultat spoljnih donacija (29,764€) sopstveni prihodi prikupljeni za (67,555€) više od njihovog planiranja i prenošenih prihoda iz prethodne godine (168,163€), i povećanje granta Vlade zbog povećanja plata (867,404€). Završni budžet za 2014 godinu je izvršen na nivou 96% planiranog budžeta, što u pogledu izvršenja predstavlja visoko efikasnu performansu.

Tabela 2. Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama- izvršenje naspram budžetu(u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2014 Troškovi	2013 Troškovi	2012 Troškovi
Troškovi fondova prema ekonomskim kategorijama	9,774,525	10,907,411	10,463,701	10,067,841	10,276,518
Plate i Dnevnice	5,365,372	6,254,282	6,228,063	5,330,305	5,361,722
Roba i Usluge	733,893	770,391	634,577	693,593	939,328
Komunalne usluge	257,260	257,260	226,174	271,208	292,565
Subvencije i Transferi	100,000	106,128	105,951	93,845	94,141
Kapitalne Investicije	3,318,000	3,519,350	3,268,936	3,678,890	3,588,762

¹ Završni Budžet - odobreni budžet od strane Skupštine koja je kontinuirano usklađena od Ministarstva Finansija

² Sopstveni prihodi opštine koji nisu potrošeni u prethodnoj godini preneti u tekućoj godini.

³ Sopstveni prihodi budžetirana i potrošena.

Objašnjenja oko promjena u budžetskim kategorijama su data kao sledeće:

- Najveća promena se desila kod kategorije plata i dnevnica. Vlada Kosova od Aprila 2014 godine je donela odluku o povećanju plata za 25% za sve kategorije u javnom sektoru;
- Izvršenje budžeta za roba i usluga je samo 82%, jer MF nije odobrila budžet za 15% za roba i usluga ; i
- Nizak stepen izvršenja budžeta uočena kod kapitalne investicije, gde na kraju godine je registrovan višak sredstava od 7% (oko 250,000€).

Tabela 3. Sopstveni prihodi za budžet Opštine – izvršenje budžeta (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2014 Primitke	2013 Primitke	2012 Primitke
Sopstveni Prihodi	950,000	1,017,555	1,017,555	842,364	800,404

Pošto opštinski budžet za 2014 godinu nije odobren u Skupštini Opštine, onda MF kao planirani budžet za sopstvene prihode je odredila isti iznos sa 2013 godinom (950,000€). U toku 2014 godine, ovaj iznos je premašen za 67,000€, i kako se vidi u tabeli, prikupljen iznos je bio 1,017,555€.

Pitanje 4 – Isplate prema sudskim odlukama i člana 39.2 ZUJFO – Prioritet visok

Nalaz Trezor je izvršio direktne isplate iz budžetskog računa opštine Orahovac u iznosu od 36,008€ i 323,550€ , prema sudskim odlukama za 2014 godinu i na osnovu člana 39.2 ZUJFO. Ovi fondovi su potrošeni za isplatu dugova iz prethodnih godina koji su preneti u 2014 godini.

Rizik Izvršene isplate na osnovu sudskih odluka i člana 39.2 ZUJFO-a, su značajne za budžet opštine i utiču u kvarenje budžetskog bilanca. Takve isplate povećaju rizik da se planirani projekti ne realizuju i mogu da imaju efekte i u drugim aktivnostima opštine.

Preporuka 4 Predsednik treba da obezbedi da će učiniti odgovarajuću planiranje budžeta, da ojača finansijsku disciplinu za izvršenje isplata na vreme i da će preispitati sve preostale obaveze, kako bi se izbegle nepravilnosti budžeta.

Pitanje 5 – Program Javnih Investicija (PJI) – Prioritet visok

- Nalaz** Opština ne održava i ažurira Program Javnih Investicija (PJI). U dvanaest slučajeva, mi smo primetili da opština nije izvršila ažuriranja za projekte PJI, kao što se zahteva članom 7.2 zakona o budžetu. Zakon predviđa da najkasnije trideset (30) dana, nakon odobrenja potpunih budžetskih izdvajanja za fiskalnu godinu 2014, budžetske organizacije treba da izvrše potrebne promene da bi ispunili neizmerene finansijske obaveze iz prethodne godine, koji se odnose na višegodišnje kapitalne projekte. Opština nije učinila ovako nešto.
- Rizik** Opština ima slabo upravljanje ovog programa. Ne planiranje dovoljnih finansijskih sredstava za kapitalne projekte za koje Opština ima ugovore, povećava rizik da se izvrše obavezne skraćanja u drugim odobrenim projektima od skupštine, i povećava potencijalni rizik da bude predmet sudskih tužbi.
- Preporuka 5** Predsednik treba obezbediti da se planiranje budžeta za sve višegodišnje projekte, izvrši na konzistentan način i da se PJI koristi na pravilan način.

4.2 Prihodi (uključujući sopstvene prihode)

Opis

Opština Orahovac nema uspostavljene dovoljne kontrole koje se nadovežu sa prikupljanjem sopstvenih prihoda. Postoji potreba za poboljšanje nekih procesa da bi podržali prikupljanje prihoda. U fazi predrevizije smo dali savete da se prihodi registruju u adekvatnim kodovima i smatramo da je Opština preduzela korake na adresiranje ovog saveta. Uprkos tome, mi smo identifikovali ostala pitanja kao u nastavku:

Pitanje 6 – Ne-naplaćivanje zakupa za opštinsku imovinu – Prioritet visok

- Nalaz** Opština Orahovac u 2014 godini nije preduzela konkretne akcije protiv korisnika koji nisu izmirili finansijske obaveze/zakupa za opštinsku imovinu u kratkoročnom korišćenju. Mi smo identifikovali dva slučaja gde su ugovori za izdavanje opštinskih objekata pod zakup, su sa isteklim rokovima, dok faktički korisnici i dalje koriste te objekte. U četiri slučaja smo identifikovali da korisnici opštinskih objekata nisu ispunili svoje finansijske obaveze prema opštini. Godišnji dug je za četiri (4) slučaja 24,536€ a nagomilani dugovi tokom prethodnih godina su bili 94,227€.
- Rizik** Primenjene kontrole nad prihodima od zakupa su ne efikasne. Nastavak korišćenja opštinskih imovina u nedostatku važećih ugovora je suprotnosti sa zakonom. Osim toga opština nema zakonsko pravo da naplati zakupnine i to povećava rizik da ovi finansijski obveznici odbiju njihove obaveze i da se obaveze ne prikupljaju uopšte.
- Preporuka 6** Predsednik treba da obezbedi da su svi uslovi ugovora zaključenih sa zakupcima striktno sprovode. Za slučajeve, koji se procenjuju da zakupnine ne mogu se naplatiti, ugovore treba prekinuti i inicirati procedure javne aukcije za izdavanje imovine pod zakup.

Pitanje 7 – Slabo planiranje prihoda od poreza na imovinu – Prioritet srednji

- Nalaz** Opština je planirala prihode od poreza na imovinu 220,000€, dok fakturisanje za 2014 je bilo 323,229€. Opština za 2014 godinu je prikupila prihode od poreza na imovinu u iznosu od 301,698€. Iz ovoga se vidi da proces planiranja nije podlegla neke održive analize. Postoje veliko neslaganje između planiranja, fakturisanja i naplate.
- Rizik** Kao rezultat slabih analiza tokom planiranja, prikupljeni iznosi poreza na imovinu su premašili plan za 37%. To se desilo ne zbog efikasnosti opštine u prikupljanju poreza, već zbog jednog nerealnog predviđanja/potcenjivanja plana. Ova situacija otežava i planiranje projekata da bi se financirali od sopstvenih izvora.
- Preporuka 7** Prilikom planiranja budžeta od poreza na imovinu, Predsednik treba da obezbedi da procesu planiranja prethodi trendova koji su realizovani tokom prethodnih godina, sa posebnim naglaskom na nivo fakturisanja. Osim toga da opština primenjuje efektivne politike u prikupljanju poreza.

4.3 Troškovi

4.3.1 Nabavka

Opis

Opština Orahovac je za 2014 godinu za kategoriju Kapitalne Investicije i Roba i Usluga potrošila 4,129,688€. Testirali smo 66 isplata u iznosu od 1,045,116, ili 25% troškova za roba i kapitalne investicije i 10 uzoraka za aktivnosti nabavke u vrednosti od 1,594,232€.

Naši testovi su istakli sledeće slabosti:

Pitanje 8 - Sistematske slabosti u nabavci - Prioritet visok

Nalaz

Opština je u 2014 godini ušla u ugovorene obaveze više nego odvojena sredstava sa zakonom o budžetskim izdvajanjima. Mi smo identifikovali tri slučaja: „ Za asfaltiranje puta Pastasel-Kaznik “, „ Izgradnje objekta osnovne škole u Obterushu “, „ Izgradnja zajedničkog objekta stanovanja za porodice u ne volju“. Iznos budžetskih izdvajanja za navedene projekte za tri godine je 475,400€, dok vrednost sklopljenih ugovora je 1,265,863€. Deficit fondova u odnosu na sklopljene ugovore bio je 790,463€;

Opština u toku 2014 godine nije pismeno informisala Ekonomske Operatere (EO) koji su eliminisani ili koji su bili neuspešni od tendera. Mi smo identifikovali 3 (tri) slučaja da opština nije obavestila pismeno EO-e;

U tri slučaja procedure nabavke (za okvirne ugovore), identifikovali smo da Opština nije predvidela u dosjeu tendera predviđenu količinu zaliha, kako se predviđa sa Zakonom o Javnim Nabavkama; i

Opština je u 19 slučajeva (isplata), pogrešno uradila klasifikaciju troškova, u vrednosti od 191,613€. Isplate su registrovane u kategoriji kapitalnih investicija, dok priroda troškova su subvencije, roba i usluga.

Rizik

Ulazak opštine u ugovore, bez unapred dovoljnog obavezivanja sredstava, koje nisu predviđene srednjoročnim budžetskim okvirom, povećava rizik da takvi projekti kasne, čak i da se ne završe u opšte. Projekti koji su upola završeni, ako se ne završe brzo , takođe riskiraju da kasne, čak i da se na završe u opšte. Projekti koji su upola završeni snose realan rizik da se oštete od vremenskih uslova i da se renoviraju pre nego su predati u upotrebu. Ne predviđanje približne količine, povećava rizik da EO pruža nepotrebne robe i pogrešne cene. Ne adekvatno klasifikacija troškova utiče na predstavljanje kapitalnih investicija više od realne vrednosti utrošenih u ovoj kategoriji.

Preporuka 8   Predsednik treba da inicira bolje kontrole kod kontaktiranja i zakonskih zahteva, i da se obezbedi da ne ulazi u ugovorene obaveze, pre nego li budžetski fondovi bili obavezivani. Dugoročne obavezivanje treba da se usklade sa dinamikom projekata i da se planiraju sa Srednjoročnom Budžetskom Okvirom (SBO) Opštine. Na dalje, zahtevne jedinice treba da obave približne procene za ciljeve snabdevanja/kupovine, u slučajevima ugovora tipa okvir, i procesiranje troškova da se obavi prema računovodstvenom planu.

Pitanje 9 - Ne-sistematske slabosti u nabavci - Prioritet visok

Nalaz   Opština nije sprovela procedure nabavke za osiguranje vozila opštine. Mi smo identifikovali da je opština platila 2,803€ za osiguranje 12 vozila opštine. Plaćanja bez procedura nabavke je u suprotnosti sa Finansijskom Pravilnikom Trezora 01/2013 i Zakona o Javnim Nabavkama.

Rizik   Izbegavanje od procedura nabavke, povećava rizik da opština plati usluge skuplje od cene tržišta.

Preporuka 9   Predsednik treba da obezbedi sprovođenje procedura nabavke za sve slučajeve, u kojima je ovaj zahtev primenljiv.

Pitanje 10 - Promena položaja ugovora u proces izvršenja radova - Prioritet visok

Nalaz   Opština na dan 02.09.2013 je sklopila ugovor o izgradnji odvodni kanal za poljoprivredne zemljišta, u selo Celina, u vrednosti od 437,858€. Ovaj projekat prema ugovoru predviđen je da se završi unutar tri godine. Mi smo identifikovali da u toku sprovođenja ugovora urađene značajne promene pozicija ugovora, bez prethodnog pismenog odobrenja menadžmenta opštine, ali samo uz saglasnost nadzornog organa. Prema ugovoru, kanal je trebao bit otvoren, izgrađen sa betonom, ali se gradi kao zatvoreni kanal sa betonskim cijevima. Do sada su plaćena 80,000€. Zbog velikih promena u ugovoru, mi nismo bili u stanju da dobijemo sigurnost da li su dosadašnji završeni radovi ekvivalentni sa protivvrednosti potrošenog novca.

Rizik   Promena termina (pozicija) ugovora je dovela i do promene projekta. Takva situacija dovodi u neravnopravni položaj druge ponuđače, jer nakon promene pozicije radova, njihove cene nisu bile drugačije od ona koje su date na početku. Ovo povećava potencijalni rizik da cena za nove radove bude viša nego cena konkurencije. Takođe postoji i potencijalni rizik za ne postizanje cilja projekta. Nije sigurno da je dobiven vrednost za novac i ivo može da izazove opštini finansijske gubitke.

Preporuka 10   Predsednik treba pregleda ovaj ugovor i da analizira u detaljima razloge promena pozicija kao i da preduzme hitne mere sa ciljem da projekat postiže postavljeni cilj. Da se eventualne izmene u ugovorima postave na predvidivom nivou.

4.3.2 Ostali troškovi

Pitanje 11 – Plaćanja preko sporazuma saradnje – Prioritet visok

Nalaz Opština Orahovac u toku 2014 godine je potpisala nekoliko memoranduma o saradnji. Mi smo pregledali sadržaj memoranduma o saradnji. Mi smo pregledali sadržaj memoranduma i uočili pitanja kao u nastavku:

Opština na dan 25.04.2014, je sklopila Memorandum o Saradnji i su-financiranja sa Caritas Kosova, za povećanju kvaliteta kućnih i ambulantnih zdravstvenih usluga za građane opštine Orahovac i u seoskim zonama. Vrednost tog projekta je 70,000€. Prema sporazumu Opština učestvuje sa 55,000€. Caritas Kosova u okviru ovog projekta bi osigurala jedno vozilo sa 8 sedišta, za potrebe transporta lica sa režimom dijalize. Caritas Kosova nije darovala ovo vozilo i nije učinila takve usluge, koja su u okviru sporazuma. Opština je platila na račun Caritas-a iz kategorije kapitalnih investicija u celosti iznos prema sporazumu, kao u nastavku: 30,000€ (12.05.2014); 10,000€ (22.07.2014); 1,781€ (13.10.2014) i 13,219€ (04.12.2014). Caritas Kosova Opštinski Novac upotrebila za pokrivanje troškova za plate za 28 zdravstvenih radnika (5 stomatologa, 7 lekara i 16 medicinskih sestara). Ovi radnici prema podacima GCPM, Centar Porodične Medicine (CPM), i u Ambulantama Porodične Medicine (APM) u ruralnim predelima. Isplate koje su izvršene od strane Opštine za Caritas Kosova su imale priložene samo račune, gde kod opisa računa piše da se dozvoljava plaćanje na osnovu sporazuma.

Opština je dana 09.12.2014 sklopila aneks ugovor sa Caritas Kosova za izradu idejnog projekta koji ima za cilj da renoviranje hale za usluge memo dijalize i da obavi kompletno proces dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije zdravstvenih i opštinskih prostorija u Orahovac. Vrednost ovog aneksa je 20,000€. Opština učestvuje sa 16,782€ dok doprinos Caritas kosova će da bude 3,218€, za posebne krevete za odeljenje hemodialize, kolica za invalide i dr. Opština je platila na račun Caritas-a iznos od 16,781€, datum 10.12.2014 i priložili su samo račune, gde kod upisa računa piše plaćanje se dozvoljava na osnovu aneks sporazuma. Za deo učestvovanja Caritasa opština nema neku informaciju.

Opština na dan 26.12.2013 je sklopila ugovor sa CDF (Comunity Development Fund) za sistem centralne grejanje na objektu osnovne škole u selo Xërxe. U sporazumu se predviđa da opština učestvuje sa 17% ili 8,213€. Prema sporazumu opština će da uplati na račun CDF-a sredstva pre potpisivanja sporazuma. Opština na dan 06.02.2014 je platila na račun CDF-a iznos od 8,213€ na osnovu sporazuma a ne sa situacijama ili nekom izveštaju o završenim radovima. Prema jednom izveštaju, radovi za ovaj projekat su završeni sa 03.03.2014.

- Rizik**   Okolo 79,000€ su isplaćena u avansu na osnovu ovih sporazuma. Nije jasno dali su usluge/radovi predviđeni u gornjim projektima, izvršeni od strane partnera. Plaćanja od opštine pre nego se završe usluge ili radove, povećava rizik da se ne dobije vrednost za novac, kao i da se projekti ne završavaju prema sporazumima i da budu slabog kvaliteta.
- Preporuka 11**   Pre potpisivanja ugovora Predsednik treba da su pregledani uslovi da bi se obezbedilo transparentno izveštavanje pre i posle finalizacije projekata kao osnova za nadzor i procenu vrednosti za novac.

4.3.3 Nadoknade (plate i dnevnice)

Opis

Budžet za kategoriju plata i dnevnica je bio 6,245,282€, a troškovi su bili za 2014 godinu 6,228,063€, ili 99.7 %.

Plate i dnevnice se plaćaju preko centralizovanog sistema (payroll-a). Kontrole koje djeluju na lokalnom nivou opština se odnose na a) kontrola isplata svaki mesec preko potpisivanja platnog spiska, b) provera mogućih promena koja se predstavljaju preko formulara, c) pregled budžeta za ovu kategoriju i poravnanja sa Trezorom.

U vezi sa kategorijom plata i dnevnica pregledali smo usklađenost radnih ugovora sa sistemom payroll-a u Ministarstvu Javne Administracije.

Preporuke

Nemamo preporuku u ovoj oblasti.

4.3.4 Subvencije i Transferi

Opis

Opština je za 2014 godinu imala završni budžet za subvencije 106,128€, koje su potrošene skoro u celosti (105,951€).

Mi smo pregledali proces dodele subvencija. Posle testiranja izabranog uzorka od 9 (devet) slučajeve u iznosu od 13,800€, identifikovali smo sledeća pitanja:

Pitanje 12 - Nedostaci u sprovođenju uredbe za subvencije - Prioritet visok

Opština nije poštovala u potpunosti unutrašnji pravilnik o dodelu subvencija. U 2014 godinu je subvencionirala fudbalski klub „ Rahoveci” u iznosu od 11,300€ bez ispunjenja određenih kriterija unutrašnjoj Opštinskoj Uredbi .

Opština je podržala KUD “Anadrinia” sa 3,500€, za održavanje tradicionalnog festivala. Prema unutrašnjoj Opštinskoj Uredbi za subvencije veće od 2,000€ treba da se odobre od strane Skupština Opštine, ali su one odobrene od strane predsednika opštine; i

Rizik Dodela subvencija bez poštovanja kriterijuma koji su postavljeni u unutrašnjoj Opštinskoj Uredbi, predstavlja rizik da se zaobiđu unutrašnje kontrole se i da subvencije ne postižu ciljane objektivne.

Preporuka 12 Predsednik opštine treba da osigura da se unutrašnja Opštinska Uredba o subvencijama u potpunosti poštuje.

4.4 Imovina i obaveze

4.4.1 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Opis

Naše revizija je identifikovala u poređenju sa prethodnom godinom opština iskoristila jedan ubrzani proces registrovanja imovine u ISFUK. Vrednost imovina u GFI za 2013 godinu je bila 89,129,219€ , a u 2014 godini Opština je ažurirala registar i njena vrednost je bila 43,699,997€. Smanjenje vrednosti imovine za 45,429,222€. Razlog za to je bio jer su prošle godine pre-cenjene neke imovine, kao što su Osnovna Škola "Ardhmeria" u Orahovcu je pogrešno registrovana sa vrednošću od 50,920,000€ a trebalo je da se registruje sa 509,200€; Osnovna Škola "Pataqani i Ulet" je dva puta registrovana sa vrednošću od 263,900; Osnovna Škola u Kramoviku je dva puta registrovana sa vrednošću od 182,400€; i Osnovna Škola "Hamëz Thaqi" u selu Xerxe je takođe dva puta registrovana sa vrednošću od 385,106€. Uva ažuriranja je izvršio trezor na zahtev Opštine.

U fazi pred revizije smo savetovali da se sve opštinske imovine registruju u skladu sa uredbom u opravljaju imovinom i mi smo primetili konkretne mere koje su se preduzele. Još ostaje posla da se obavi za potpuno adresiranje preporuke. Mi smo identifikovali sledeće slabosti.

Pitanje 13 - Ne registrovanje i ne inventarizacija imovine - Prioritet visoki

Nalaz Opština još uvek nema tačan završni registar imovina. Nije uspela da na kraju godine formira komisiju za inventarizaciju, kao što se to zahteva Administrativnim Uputstvom 02/2013.

Opština još nije stigla da upotrebi i registruje imovine manje od 1,000€, na programu E-imovina. Takođe, i kupljenja 8 uto vozila Dacia Sandero za potrebe Opštine, su registrovane kao grupa u vrednosti od 50,000€, ali ne odvojeno svako vozilo.

Opština ima u vlasništvo 39 vozila, a 28 njih nije uspela da upiše u računovodstveni registar.

Rizik Ne tačna registracija imovina opštine, povećava rizik potcenjena imovine opštine i ne pravilnog predstavljanja vrednosti imovina. Takođe ne registracija imovina u programu E-imovina povećava rizik od gubitka, zloupotrebe i njihovog neovlašćenog korišćenja.

Preporuka 13 Predsednik treba da obezbedi da će na kraju 2015 godine da osnuje komisiju za inventarizaciju i procenu imovine. Završni izveštaji za menadžment, i rezultati registracije će se obrađivati na registar imovina od strane dotičnog službenika. Aktivnosti komisije treba da se podržavaju i nadgledaju na sistematski način od strane Predsednika.

4.4.2 Tretiranje potraživanja

Opis

Potraživanja su na kraju 2014 godine bila 2,345,000€, što u poređenju sa prethodnom godinom kada su bile 2,206,507€, imamo povećanje za 138,493€. Ova potraživanja dolaze od: poreza na imovina, takse na biznisu, izdavanje imovina opštine pod zakup i dr.

Pitanje 14 – Tretiranje potraživanja–Prioritet visok

Nalaz Mi smo identifikovali da opština nije predstavila tačno potraživanja za prihode od zakupa u javnim objektima, jer u GFI za 2014 godinu, potraživanja za objekte su bila 146,000€ , ali prema opštinskim registrima oni su 139,641€.

Rizik Ne dovoljna kontrola potraživanja predstavlja rizik da se brišu iz evidencije obaveze poreznih obaveznika i to će uticati na smanjenje sopstvenih prihoda. Ne naplaćivanje potraživanja može da utiče da se onemogući ispunjenje plana troškova. Ne efikasne politike opštine za tretiranje potraživanja su rezultirale sa njihovim povećanjem iz godine u godinu i to povećava rizik za ne realizaciju projekata opštine.

Preporuka 14 Predsednik treba da inicira proces pregleda gde sva potraživanja treba da se analiziraju u smislu zastarevanja, realne mogućnosti za naplatu i treba da izradi strateški plan za smanjenju potraživanja.

4.4.3 Tretiranje dugova

Opis

Opština je u GFI za 2014 godinu prijavila finansijske obaveze u iznosu od 731,551€. U poređene sa 2013 godinom kada su bila 2,202,988€, obaveze su smanjene za 1,471,437€ , i uočljiv je pozitivan pristup na tretiranju obaveza.

Pitanje 15 - Evidentiranje neplaćenih faktura - Prioritet srednji

- Nalaz** Opština Orahovac u 2014 godinu je održavala evidenciju za primanje faktura i prijavila je obaveze u Trezoru na mesečnim osnovama. Međutim, mi smo testirali održavanje evidencije i identifikovali neke račune koja nisu evidentirana na knjigu protokola. Vrednost računa koja nisu registrovana u knjigu protokola je 96,440€ (Faktura sa br. 23/2014 u iznosu od 26,440€; Fatura sa br. 08/2012 u iznosu od 40,000€; Fatura br. 62 u iznosu od 30,000€).
- Rizik** Ne tačno evidentiranje obaveza opštine utiče da mesečna izveštavanja ne budu potpuna, i povećava rizik da opština da opština plati fakture, koje su plaćene ranije.
- Preporuka 15** Predsednik treba da obezbedi da finansijska služba sprovodi sve zakonske zahteve za registraciju i plaćanje ne plaćenih računa.

4.5 Sistem unutrašnje revizije

Opis

Jedinica za Unutrašnju Reviziju (JUR) se sastoji od dva revizora. JUR za 2014 godinu je planirala da izvrši 7 izveštaja revizije, ovaj plan je ostvaren. Izveštaji unutrašnje revizije su uglavnom bili fokusirani na aktivnostima iz 2013 godine.

Opština je dana 12.02.2015 formirala komitet za unutrašnju reviziju.

Pitanje 16 - Unutrašnja revizija - Prioritet visok

Nalaz Naša revizija vezana za delatnost JUR-a je identifikovala pitanja kao u nastavku:

Godišnji plan unutrašnje revizije je urađen u nedostatku jedne analize za procenu rizika.

Sproveden je samo jedan deo preporuka iz prethodne godine;

Komitet unutrašnje revizije u toku 2014 godine nije bio funkcionalan i nije podržao nijedan sastanak; i

JUR u izveštajima revizije koje je objavila u toku 2014 godine je u fokusu je imala aktivnosti za 2013 godinu.

Preporuke koje su date od strane unutrašnje revizije nisu pomogle menadžmentu da razume nivo akcija koje su potrebne za poboljšanje operativnih i finansijskih aktivnosti.

Rizik Nedostatak fokusa u praćenju aktivnosti aktuelne godine, povećava rizik da unutrašnje kontrole ne funkcionišu na efektivan način i menadžment da ne bude informiran za slabost i prisutne izazove kontrole. Ovo onemogućuje Predsedniku Opštine blagovremeno reagovanje i preduzimanje popravnih mera kontrole.

Preporuka 16 Predsednik treba da obezbedi da će Sistem Unutrašnje Revizije dalje funkcionalizovati. Potrebna je jasna saradnja između ova dva sistema. Oblasti revizije treba da budu zasnovane na nivou rizika i da budu fokusirane ne aktuelnu godinu. Predsednik treba da bolje upravlja preporukama unutrašnje revizije.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane KGR

(odlomak od MSVIR 200)

Oblik mišljenja revizije

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije** ukoliko se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom “Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora”.

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorski izveštaj

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorski izveštaj ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka. Revizori mogu izdati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije na mišljenje revizora

152. Odluka u vezi sa vrstom modifikovanog mišljenja revizije je prikladno u zavisnosti od:

- Prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije - što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji materijalno pogrešno prikazivani ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, moglo je doći do pogrešnog materijalnog prikazivanja; i
- Sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko daje modifikovano mišljenje revizije, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 170519 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje modifikovano mišljenje revizije i kada se opisuje odgovornost revizora.

Paragrafi Naglašavanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorski izveštaj

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će uključiti jedan paragraf o Naglašavanju Pitanja u revizorski izveštaj. Naglašavanje Pitanja će se odnositi na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o Naglašavanju Pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da se koristi naslov "Naglašavanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se naglašava i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na naglašeno pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodno komuniciranje jednog pitanja, osim one koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi pasus sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj pasus treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Preporuke iz prethodne godine

Komponenta revizije	Date preporuke 2013	Potpuno adresirane preporuke	Delimično adresirane preporuke	Ne adresirane preporuke
1. Treće stranke	Gradonačelnik treba da analizira razloge za neuspeh u objektivnom prikazanju Isplata od Trećih Stranaka u početnim GFI i da identifikuje odgovarajuću akciju za adresiranje ovih kontrolnih slabosti kako bi omogućio njihovu pravilno i istinito predstavljanje u 2014 godini.			Ne adresirano
2. Imovina	Gradonačelnik treba da analizira razloge za nepotpuno i neispravno predstavljanje imovina u GFI 2013 godine i da identifikuje odgovarajuću akciju za adresiranje ove kontrolne slabosti kako bi omogućio pravilno i realno predstavljanje imovina u 2014 godinu.		Delimično	
3. Proces pripreme GFI	Gradonačelnik treba i da identifikuje odgovarajuću akciju za adresiranje ove kontrolne slabosti kako bi omogućio pravilno i realno predstavljanje podataka o imovini u 2014 godini.		Delimično	
4. Adresiranje preporuka	Gradonačelnik treba da obezbedi da pregledani plan delovanja jasno utvrđuje jedan vremenski rok za adresiranje preporuka sa identifikovanim članovima odgovornog osoblja, sa početnim fokusom na one od najvećeg značaja.		Delimično	
5. Dobro upravljanje	Gradonačelnik treba da sprovodi jedan pregled radi određivanja oblika izveštavanja kod višeg menadžmenta, da podržava efektivno upravljanje aktivnosti i da dostavlja odgovarajuća rešenja.	Adresirano		

6. Izvršenje budžeta	Gradonačelnik treba da obezbedi da procesu pripreme budžeta prethodi preispitivanje procesa i planiranje osniva na razumnim i realnim parametrima.		Delimično	
7. Prihodi-planiranje	Gradonačelnik da obezbedi da se budžetiranje prihoda zasniva na pravilno planiranje i na osnovu realnih parametara. Takođe da se vrši identifikacija prepreka u inkasiranju prihoda i stvaranje jednog konkretnog plana koji bi povećao stopu realizacije prihoda. Menadžment treba da preduzme hitne mere u vezi sa ugovorima o imovini datim pod kirijom i prikupljanju preostalih dugova. U protivnom, ugovori treba da se ukinu i korišćenje javne imovine treba da se zabrani.			Ne adresirano
8. Građevinske dozvole	Gradonačelnik treba da obezbedi da svi korisnici građevinskih dozvola terete sa tačnim iznosima i u skladu sa zakonom o izgradnji.	Adresirano		
9. Izveštavanje prihoda	Gradonačelnik treba da obezbedi da se vrši obnavljanje isteklih ugovora i fakturisanje subjekata na redovnim mesečnim osnovama. Dalje, opština treba da pojasni sve ugovore i da anulira nepovoljne poslovne ugovore za opštinu.			Ne adresirano
10. Izveštavanje prihoda	Gradonačelnik da obezbedi da procesiranje isplata od administrativnih taksi izvrši preko elektronskog sistema i da se primeni mesečna usaglašavanja između relevantnih departmanima i službenika za prihode. Takav proces treba da se nadgleda na redovnim osnovama.	Adresirano		
11. Troškovi Nabavka	Gradonačelnik treba da sprovede unutrašnji pregled kako bi utvrdio zašto nisu adresirani zahtevi nabavke u svim slučajevima nabavke i da pojača kontrole radi osiguranja da su sistematske slabosti identifikovane i adresirane.	Adresirano		

12. Troškovi	Gradonačelnik treba razmatrati zašto zahtevi nabavke nisu primenjeni dosledno u gornjim slučajevima i da vrši više kontrola kako bi obezbedio da se takva situacija neće ponavljati.			Ne adresirano
13. Podela subvencija bez prateće dokumentacije	Gradonačelnik treba da obezbedi da se svaka subvencija obavlja na osnovu planiranja i sa odlukom nadležnih organa, kao što određuje unutrašnja uredba, da proces postaje transparentan i subvencija se dodeljuje samo na osnovu adekvatnih kriterijumima, praćena detaljnim konceptualnim planom u cilju smanjenja mogućnosti da izdvajani fondovi odstupaju od predviđenog cilja.		Delimično	
14. Imovina	Gradonačelnik treba da obezbedi da komisije za inventarizaciju i procenu imovine završavaju njen rad i izveštavaju na vreme. Službenik za upravljanje imovinom treba da registruje i vodi evidenciju prema Uredbi 02/2013 za upravljanje ne finansijske imovine.			Ne adresirano
15. Obaveze	Gradonačelnik da obezbedi da se opštinske obaveze izveštavaju na redovnim mesečnim osnovama i u skladu sa Finansijskim Pravilnikom za neizmerene obaveze.	Adresirano		
16. Unutrašnja revizija	Gradonačelnik treba da obezbedi da JUR ubuduće treba biti usmerena ka razvoju i primeni strategije revizije na osnovu fokusa rizika u tekućoj godini. Ovo će dati menadžmentu godišnju sigurnost u pogledu efektivnost sistema unutrašnje kontrole. Treba da se obavlja funkcionalizacija rada komiteta za reviziju.		Delimično	

Dodatak III: Odgovor Menadžmenta na Nalaze KGR

Nalazi	Slazem se da/ne	Komentari revidirane institucije, u slučaju neslaganja.	Gledište KGR-a
Pitanje 2:	Ne	Mi smo obavili ispravke u GFI u okviru vremenskog roka i poslali smo ih Trezoru dana 19.03.2015, a Trezor je bez našeg znanja pomerao cifre i iznose u budžetu naše Opštine i nismo upoznati o toj njihovoj intervenciji.	To je samo opravdanje od strane Opštine jer je svaka budžetska organizacija obavezna da upravlja svojim budžetom i da prati izmene koje se dešavaju. Naš nalaz i preporuka ostaju nepromenjene.
Pitanje 7:	Ne	Ne slažemo se jer je planiranje bilo imponirano zbog ne odobravanja budžeta od strane Skupštine Opštine u Septembru 2013, a zbog ne odobravanja od strane Vlade u Aprilu 2014 za političke razloge iako je Skupština Opštine odobrila za kašnjenjem.	Mi smo pitanje odobrenja budžeta tretirali u odeljku upravljanje, stoga smo obratili posebnu pažnju planu sopstvenih prihoda odnosno porezu na imovinu. Naš nalaz i preporuka ostaju nepromenjene